

Entered as Second Class matter Gen'l Post Office, Ottawa, Ontario, Canada. An independent journal, published twice a week in English and Magyar languages. Circulating in the 9 Provinces of the Dominion of Canada and largest of all Hungarian Papers within the entire British Empire. Printed and published at its Office and place of business 375 Hargrave St. WINNIPEG, Man. by the Canadian Hungarian News Co. Yearly Subscription \$2. in Foreign Countries \$2.

BRANTFORD BRIDGEPORT CALDERONIA CHEPPAWA CROWLAND FRED CITY FORT ERIS FORT WILLIAM GALT GUELPH HAMILTON KITCHENER MONTREAL NEW WATSFORD NIAGARA FALLS ONTARIO OTTAWA PORT COLBORNE PORT ROBINSON QUINCY ST. CATHARINES SARNIA SHELLE SUDBURY SYDNEY TORONTO WELAND WINDSOR

Kelet- és Nyugat

Kanadai Magyar Újság

Twice a Week CANADIAN HUNGARIAN NEWS Coast to Coast

REKORVA CANA CALGARY COALHURST EDMONTON ESTEVAN HALEBOR KAPOVAR LEASK LETHBRIDGE NORRURY OTTHON PUNKETT RAYMOND REGINA SASKATOON SARNIA SHELLE SUDBURY SYDNEY TORONTO WELAND WINDSOR

Az egyetlen kétszer hetente megjelenő független magyar sajtó Kanadában. Az Angol Birodalom legelterjedtebb magyar nyelvű hírlapja, amely mindekor szentesített volt meg az idegenbe szakadt magyarok érdekeit és a kanadai polgárokat megillető jogokat igyekszik kívülről minden honfitársunk számára.

"Kanadai Magyar Újság"

Eltérítendő díj egy évre: \$2.00. Az Okozásba és külföldre egy évre \$3.00. Szerkesztőség és kiadóhivatal 375 Hargrave St. WINNIPEG, Man.

VOL. XI. ÉVFOLYAM 375 HARGRAVE, ST. WINNIPEG, MAN. 1934. TRIANON 15. AUGUSZTUS 21 KEDD No. 67 SZÁM.

Lassan valósággá izmosodik a várva-várt fellendülés?

America Named After Hungary's Saint Imre

By Rev. JOHN LENHART, O.M. Cap. — Reprinted from "Our Sunday Visitor", the greatest Catholic weekly in the United States.

I see hundreds of thousands of readers rising up to correct me, for do not all textbooks of history teach that America was named after Amerigo Vespucci? Yes, the school books do tell us this, but "Amerigo" is the Italian name for Emery, which in turn, is the Hungarian name for Henry.

Hungary recently commemorated the Ninth Centenary of the death of Prince Emery, or Imre, son of St. Stephen, the first king of Hungary. Emery died before his father, and therefore could not succeed to the throne.

Many fanciful derivations of the name America have been advanced in the course of time. Nowadays there is but one opinion left, that the newly discovered continent was named by a Catholic priest, the famous map designer, Martin Waldseemüller in 1507 with the present name of "America."

Scholars have known for the last four hundred years that America bears its proud name in honor of Amerigo Vespucci. Yet the same scholars, overlook the fact that Vespucci's and America's patron saint is St. Emery. Through a strange coincidence a German savant in a French town gave the newly discovered continent a Hungarian name as patron when naming it after an Italian discoverer.

A közgazdászok megegyeznek abban, hogy mindaddig lehetetlen komoly fellendülésről beszélni, míg a világ pénzügyei nem rendezik véglegesen. Ugyancsak egy másik nehéz tétel a vármatározati elterjedése, ami ellen főleg az országok munkássága tiltakozik, mely az idegenből előállított áron alul behozott tömeg-cikkely versenyétől félti esetleg még megmaradt száraz kenyérét. Más szóval ez annyit jelentene, hogy az ugynevezett " régi jó világ" meghalt a gazdasági bajokban megnyilvánuló emberiségnek csak megfelelő gazdasági orvoslással lehet gyógyítani.

Erre a megállapításra azután egyetlen egy üzlet-ág lendült fel a világon: a kuruzslással, titokzatos politikai gyűjteményekkel, sőt súlyos műtétekkel operáló gyanús "megváltók" bizniszkedése. A mai szomorú időkben valóban ők aratnak — leginkább mások veréjébe, sőt vére árán. Még az államfői méltóságba felkúszók is megkísérelték a lehetetlent: Rooseveltől Stallingig mindent kipróbáltak, de eddig hasztalan. Pedig sok esetben nem riadtak vissza olyan intézkedésektől, melyek nem is a sebész- orvosság, mint inkább a mérgező taglózó ténykedéshez hasonlítanak.

Szinte csodálatos és egészen különálló emelkedést mutat ebben a gazdasági világ-katasztrófában Nagybritánia, mely a legkétségbeesettebb eszközökkel is a nemzetek sorában a legelső helyre küzdött fel magát. Annak ellenére, hogy Anglia több mint 2 millió munkanélkülit tart el a háború óta, a szigetország lakossága olyan fellendülést élvez az utóbbi hónapokban, amire másutt aligha van példa. Az óriási arányú építkezések során gyönyörű munkások emeltek ki a külvárosok mocsarából és csupán az import-államok szegénysége áll utójában annak, hogy Nagybritánia visszanyerje háború előtti egyensúlyát.

Európában s még kevésbé A-

és egymillió alá szállott a hatóságai segélyre szoruló száma. A javulás közeledtét jelzi a befolyt adó emelkedése is, annak ellenére, hogy ma már törvény védi az uszorások kizárólagos ellen a kisembereket. Áprilistól augusztusig például 18 1/3 millió dollárral többet szedték be az ottawai államkincstár, mint a múlt év ugyanezen négy hónapjában, amidőn \$56,877,015-ről \$75,275,090-re szökött fel az állam adóbevétele.

Vannak természetesen meglehetősen sötét foltok a kanadai áru-forgalomban, melyek éppen azért adnak aggodalomra okot, mert legtöbb esetben nemzetközi jellegűek és így Kanadában nem orvosolhatók. A közelmúlt hónap folyamán például a tavaly júliusi 14 millió dollár értékű buza és liszt helyett alig 12 millió értékű hagyta el az országot. Ugyancsak félmillióval csökkent a sajtó-kivitel is, mely 846 ezer dollárra esett. A papíra-export szintén a tavalyi szállítmány alatt maradt 10%-al és hasonló visszaesést mutat a rézkivitel is. A veszteségek sorában egyedül öröndetes esemény a júliusban külföldre eladott on-tariói nikkel csökkenése. Az a tény, hogy egy hónap alatt \$3,034,760-ról \$2,644,587-re esett az ágyú-fém kivitele, arra enged következtetni, hogy talán mégis megjön az emberiség ezse és enyhül a fegyverkezési versenyek.

Jelen cikkünk címének értelmét mégis igazolja az a biztató tény, hogy az előbb vázolt export-csökkenés ellenére mégis 5 millió dollárral emelkedett Kanada áru-kivitele a múlt hónapban. Ebből a javulásból elsősorban az autópár vette ki részét, mely a tavalyi 873 ezer dollár értékű gépkocsikat helyett több mint 2 millió szállítást bonyolított le. Kerekén 1 millió dollárral emelkedett ezenkívül a külföldön eladott uszjapapír, 900 ezerrel a hus, 3/4 millióval a nyersfa, 240 ezer dollárral a szőrme és 140 ezer dollárral a hal kivitele július folyamán.

Hajtóvadászat Stevens ellen

Részletesen beszámoltunk az ottawai kereskedelemügyi miniszter egyik legutóbbi előadójáról, melyet a kormánypart tagjai előtt, bizalmas körben tartott. Ugyancsak ismertettük annak tartalmát a "véletlenül" nyilvánosságra került adatok alapján. Arról is megemlékezünk hogy az érdekeltektől nagyipari vállalatok és áruházak minden összeköttetésüket latbavetették, hogy a veszedelmesnek tartott Stevens miniszter személyét lehetetlenné tegyék.

Óriási feltűnést keltett, hogy az ottawai kormány kibújt a kereskedelemügyi miniszter megállapításainak felelőssége alól és azokat "magán-akció"-nak bélyegezte. Korántsem tért azonban naprendre a dolog felett Bennett miniszterelnök, aki a megtámadott támogatásának elmaradásától tart a következő országos választáson — hacsak megfelelő elégtételt nem szolgáltatnak a leleplezett cégeknek. Egyelőre ugyan akként tűntette fel Ottawát a dolog, mintha Stevens ezután is biztosan ilhette a nyeregben, a legutóbbi napok fejleményei azonban rácsodáltak a tettetett politikus-nyugalomra.

A választókerületében, Vancouverben tartózkodó kereskedelemügyi miniszter állítólag máris megkapta volna a miniszterelnök felszólítását, hogy mondjon le a "Price Spread & Mass Buying Commission" elnöki tisztéről. Stevens ugyanis elkövette azt a hibát, hogy olyan cégek mesterkedéseiről is rántotta a leplet, akik még nem jelentek meg a nyereségkészt munkás- valamint fogyasztó-kiszákmányolást ellenőrző bizottság ülésein és így nem állott módjukban magyarázatot adni a nyilvánosságra szivárgott üzletvezetési visszaélések dolgában.

Beavatott körökben máris biztosra veszik Stevens lemondását hiszen ha ez elmaradna, úgy Bennett megvonná tőle a további bizalmat és még a kormányból is kibuktatná. Stevens ezt csak akkor vállalhatná magára, ha ezáltal maga mögé sorakoztatná az ország konzervatív választóinak többségét s ezzel talán még megmenthetné a "vesztett fejse nyelét." Előreláthatólag azonban Stevens nem vállalja ki a kormányból és valószínűleg Guthrie igazságügyminiszter lesz az utóda a parlamenti vizsgálóbizottság elnöki székében.

Atlanti Óceántól Csendes Tengerig

N. S.

Székfoglaló 200 évi kiadványát, noha 1720 óta bányásszák.

ÉZ AZTAN A KISLÁNY!

8 ÉVES kisleány hősiességéről számolnak be a halifaxi angol lapok. A kis Edith Kline csak ezen a nyáron tanult meg uszni és máris két felnőtt életét mentette ki a tenger vízfölből. Először édesanyját mentette ki a mélyből, majd egy másik fudoklót húzott ki a hullámokból.

CSALADIRTÁS — AUTOVAL

EGYMÁSNAK hajtott két gép kocsi a magyarlakta Kitchener és Stratford között miután, minek következtében az egyik kocsi utasai közül ketten meghaltak. Jasper stratfordi lakoson és feleségén már nem tudtak segíteni a kitcheneri kórházban, két kis unokájuk pedig élet-halál között lebeg. A halálos kimenetelét megelőzően a kórházba került két torontói utazónak nem történt komolyabb baja.

VESELYBEN AZ 5-ös IKREK

CALLENDER észak-ontariói telepen a Dionne ötos-ikrek részére kórházakból épült kis kórház, melyben nem csupán ápolóknak, hanem fegyveres őreket is alkalmaznak az egyszerű munkásokkal szemben. Az őreket azért volt szükség, mert gyanús alakok ólálkodtak a környéken, akikről azt sejtik, hogy váltásdíj fejében el akarták rabolni a lány-csecsemőket. A szépen fejlődő ötos-ikrekről megállapították, hogy a természet csak minden 57 millió születéskor adományozza meg az emberiséget ilyen ritka áldással.

Alta.

1/2 millió és 850 ezer birka és 1 1/2 millió aertállományával veszt.

MEGAKADT AZ EXPEDICIO

A FRANCIA Bédoux expedició, mely a Telegraph part ismeretlen vidékeit tárja fel a nagyvilág számára, váratlan nehézségekkel találta magát szemben. Alig ezer mérföld megtétele után a párisi gyártmányú "Citroen" traktorok nem tudtak ellenállni a hol mocsaras, hol sziklás terep követelményeinek és ugyszólván teljesen felmondták a szolgálatot. Hátrahátrta a felfedező továbbhaladását Blackman lovas hírnök elűnése is, kinek előkerítésére fáradságos felderítőutakat kénytelenek megtenni, hogy az éhenpusztulást megmentsék.

JAVULÓBAN A HALÁSZAT

A SALMON és halbut, azaz magyarul a lazac és félszeg- uszó halfajta halászata sokkal nagyobb arányokat ölt az idén, mint tavaly, annak ellenére, hogy már a tavalyi fogás is javulást mutatott az 1932-es eredménnyel szemben. Az eddigi kimutatások szerint máris 2 millió dollárral haladta meg az idei fogás értéke a tavalyit.

Sutherland elítéli a strucc-politikát

Mint a torontói "Mail & Empire" Grób Ferenc szíveségből beküldött egyik legutóbbi számából értesülünk, Dr. Donald M Sutherland ottawai honvédelmi miniszter magyar szempontból is érdekes beszédet mondott a Royal York szálloda nagytermében összegyűlt háborús veteránok előtt. A legérdekesebb a honvédelmi miniszter beszédében, hogy ugyanezt aligha mondhatta volna el bárki néhány évvel ezelőtt — anélkül, hogy ferde szemmel ne nézzenek rá a "Queen City" őslakói.

A nem létező békéről szólva, Sutherland miniszter elítélte az a politikát, mely struccmódjára a homokba rejtja a fejét, csak hogy ne lássa, mi történik körülötte. Igens nagy baj van Európában s az egész világon. Az európai zavarok ugy-

Que.

A legtöbb vajat termelő tartomány, késsel 1,400 tejeleppel.

FÁNAK FÜTÖTT AZ AUTÓ

A BARÁTOK autójába abroncs-pukkadás következtében nagy sebességgel hagyta el a montreali országutat és kétszer is átfordult, míg egy utmenti fa törzsén pozdórává tört. A Marista rendezett tartozó szerzesek közül egy ott a helyszínen kiszüvedett, míg a többiek azonban aránylag könnyebb sérülés árán megszabadultak a haláltól a St. Augustin mellett történt katasztrófa során.

HURKON AZ ALVILÁG?

A SZESZ-CSEMPÉSZÉK valóságos központja volt az amerikai határhoz közel eső Montreal mindaddig, míg az Egyesült Államok nem győzték a prohibíció-ellenes felfogás. Azóta fokozott lendülettel igyekeznek kiltani a bootlegereket a hatóságok, annál is inkább, miután kiderült, hogy a mind veszedelmesebbé váló bűnhulámban nagy szerepet visznek a "smuggler"-ek.

B. C.

Kibőltölt évente 8-9 ezer gőzös keresi fel.

GYÖZÖTT AZ INDIÁN-ÉRV

A CHIPPEWA indiánok törvénybe idézett főnöke megrendítte vallomással bírta belátásra Thurber bírót. Edsonban folytatás a tárgyalás, melynek során Chief Ceem-t felelősségre vonták a magyarlakta Rocky Mountain House vidékén eljett nagy vadak dolgában. "A fehér ember szakmát, hivatást tanul, farmokon, városokban él — az indián vadászatra van rászorult" — mondotta a városbíró főnök, kinek nővére arról tanuskodott, hogy midőn évekket ezelőt meglátogatta sátor-táborukat az angol trónörökös, megyugtatta őket, hogy a megélhetésükhöz való vadat nyugodtan lehetnek még a védett területeken is.

PUSZTULAS AZ OLAJMEZÓN

IRTÓZATOS jégvíhar dühöngött a tartomány délnyugati csücskében és főleg az olaj-területről híres Turner völgy környékén vitt véghez borzalmas pusztítást. Mintegy 50 mérföld hosszúságban, 10 mérföld szélességben 100%-ban elvert a

LEGUJABB HIREK

TITOKZATOS körülmények között elrabolták a Sarnia felé vezető 22-es országúton John Labatt millióos londoni sörgyárost, aki után hiába kutatták fel Ontarió rendőrsége. Végre péntek hajnalban ugyancsak titokzatos körülmények között szabadon bocsátották Labattot az emberrablók, állítólag azért, hogy a 150 ezer dolláros váltságdíjából egy centet is kaptak volna.

HITLER javára dől el a jelek szerint az augusztus 19-iki németországi népszavazás, noha az ellenzék ismét komolyabban mozogódik. A Hindenburg örökre pályázó nazi-diktátor ezerszámra engedte szabadon a büntetőbírók foglyait, viszont a vallászabadságot még az eddigieknél is szigorúbb korlátok közé szorította és elégette a fekete-fehér-piros birodalmi zászlókat is, melyek helyébe a fekete horogkereszt lép — vörös alapon.

A KINCSKERESŐK kiemelték ugyan az Alaska partjain évtizedekkel eülylyedt "Islander" gőzöt, meg le találták 72 aranyásó holtestét, viszont az állítólagos vagyon a tengerfenéken maradt. — A Cocos szigetén spanyol kálozók által elrejtett kincs felkutatására 45 angol indult Londonból utnak múlt szombaton a "Queen of Scots" hajó felé.

SASKATCHEWAN tartomány az idei szárazsághoz hasonló 1931-es évben 5 millió dolláros államegyében részesült, most azonban \$1,600,000-ban állapította meg Ottawát a jövő márciusig folyósítandó relief-hozzájárulás összegét. Tekintettel arra, hogy a 200 ezer dollárról a vidéki, mint a városi népességnek is kellene látni, a reginal kormány szinte megdöbbentően feladatok elé került.

FEJYENLÁZADÁS tört ki a New York melletti Welfare sziget börténben, midőn a hír terjedt el a rabok között, hogy más fejtűntetéseket is viselhetné el a büntetés egy harmadát. A napokig sztrájkoló fejtűnteteket végül is sikerült leállapítani, anélkül, hogy bárkinek is baja történt volna.

A ZARANDOKOK ezerszámra gyűlekeztek Nagyboldogasszony napján az Edmonton és a saskatchewani határ közötti Skaro falu kegyhelyénél, melyet a híres francia Lourdes mintájára emleket. A legalább ötezer főre becsült tömegben Európából Amerikába érkezett zarándokok is megjelentek, hogy a Mária menyhymenetele emlékére augusztus 22-ikéig tartó vallásos ünnepeken résztvegyenek.

MÉGBOKROSODOTT bivaly-tulok miatt pánik tört ki az indiai Darihara mellett egy kompon. A kompi mintegy 200 utasa közül 170 életét veszítette és csak harmincat sikerült kimenteni a folyóból.

SZENÁT lesz kénytelen vásárolni a takarmányhiánnyal küzdő Egyesült Államok Kanadától. A tonnáknál 35-os vámos idegenellenes és is túrlőnek, miután az ideai szenátusnak alig éri el az amerikai szűkségét két-harmadát.

Man.

4,304 lakójába 160 ezer tanuló jár évente.

VESENYHAGYTAK TARSUKAT

GYÁVÁN megfutott négy 16 éves flu a Red River partjáról, midőn egy társuk fulladozni kezdett. A szerencsétlenül járt flu anyjának azt hazudták, hogy számocsa-szedés közben el-tűnt pátykása, végül azonban a mégis kiderült a gonosz ferdtetés.

FELTAMADT PROSPEKTOR

THE PAS bányavárosban csodával határos szerencsével végzett műtétet Arbow kincskeresőn Dr. Martinson. Mandula-operáció közben megállt a prospektor szívverése és a lélekjelenségét megöröz orvos csak egy teljes perc múlva tudta injekciókkal életre kelteni.

HALAL AZ ORSZÁGUTON

GLADSTONE és Plumás ma-

Sask.

21 évvel eülsőt egy North-West Territorieshez tartozott.

DUNNA MAR NEM TAKARÉK!

YORKTON, a magyarlakta vidékek egyik legismertebb központjában érdekes megállapítás tettek a takarékpénztárak. Mióta a közelmúltban mind gyakoribbá vált az étekes házaspárok elleni rabló-merénylet, úgy látszik nem örzik többé megtakarított pénzeszközöiket a vankós és dunna alatt a pionírok. Egyetlen egy bank a tavasz óta több mint 100 ezer dollárt helyezett el kamatra és a többi helybéli pénztárat is a fakaréketek hasonló emelkedésről tesz bizonyosságot.

GAZOLT A GYORHAJTÓ

ELGÁZOLT a gyorsajtó egy munkanélküli vándort egy Donald nevű meiforti utazó Wroxton mellett a 10-es enyuton. A gyalogosan haladó embert későn vette észre a vezető és noha az utolsó pillanatban az árokba vezette gépkocsiját, mely nekiszaladt egy telefon-póznának és összetört — a súlyos baleset már nem tudta elkerülni. A

Alta.

1/2 millió és 850 ezer birka és 1 1/2 millió aertállományával veszt.

MEGAKADT AZ EXPEDICIO

A FRANCIA Bédoux expedició, mely a Telegraph part ismeretlen vidékeit tárja fel a nagyvilág számára, váratlan nehézségekkel találta magát szemben. Alig ezer mérföld megtétele után a párisi gyártmányú "Citroen" traktorok nem tudtak ellenállni a hol mocsaras, hol sziklás terep követelményeinek és ugyszólván teljesen felmondták a szolgálatot. Hátrahátrta a felfedező továbbhaladását Blackman lovas hírnök elűnése is, kinek előkerítésére fáradságos felderítőutakat kénytelenek megtenni, hogy az éhenpusztulást megmentsék.

JAVULÓBAN A HALÁSZAT

A SALMON és halbut, azaz magyarul a lazac és félszeg- uszó halfajta halászata sokkal nagyobb arányokat ölt az idén, mint tavaly, annak ellenére, hogy már a tavalyi fogás is javulást mutatott az 1932-es eredménnyel szemben. Az eddigi kimutatások szerint máris 2 millió dollárral haladta meg az idei fogás értéke a tavalyit.

B. C.

Kibőltölt évente 8-9 ezer gőzös keresi fel.

GYÖZÖTT AZ INDIÁN-ÉRV

A CHIPPEWA indiánok törvénybe idézett főnöke megrendítte vallomással bírta belátásra Thurber bírót. Edsonban folytatás a tárgyalás, melynek során Chief Ceem-t felelősségre vonták a magyarlakta Rocky Mountain House vidékén eljett nagy vadak dolgában. "A fehér ember szakmát, hivatást tanul, farmokon, városokban él — az indián vadászatra van rászorult" — mondotta a városbíró főnök, kinek nővére arról tanuskodott, hogy midőn évekket ezelőt meglátogatta sátor-táborukat az angol trónörökös, megyugtatta őket, hogy a megélhetésükhöz való vadat nyugodtan lehetnek még a védett területeken is.

PUSZTULAS AZ OLAJMEZÓN

IRTÓZATOS jégvíhar dühöngött a tartomány délnyugati csücskében és főleg az olaj-területről híres Turner völgy környékén vitt véghez borzalmas pusztítást. Mintegy 50 mérföld hosszúságban, 10 mérföld szélességben 100%-ban elvert a